

Kokopäiväpedagogiikka pienten lasten vuorohoidossa 2 op

Timo Hintikka, KM, VO, lehtori, Jamk

Kaisu Peltoperä, KT, VO, tutkijatohtori, JYU

Kokopäiväpedagogiikka pienten lasten vuorohoidossa 2 op

Hyvät käytännöt - koonti

Sisällöt:

- Koulutusosion kuvaus
- Koulutuksen tuotokset
- Koulutuksen vaikuttavuus työyhteisöön
- Yhteenvedoa ennakkotehtävästä
- Koontia kehittämistehtävistä – aiheet ja käytännöt

Hyvät käytännöt koonti on tehty koulutukseen osallistujien oppimistehtävistä ja webinaarissa käydyistä keskusteluista sekä koulutusmateriaaleista. Yhteenvedon koonti Timo Hintikka ja Kaisu Peltoperä 2025

Kokopäiväpedagogiikka pienten lasten vuorohoidossa 2 op

Koulutusosion kuvaus:

Koulutus oli toinen osio **Hyvinvoinnin ja osaamisen kehittäminen vuorohoidossa** -koulutushanketta. Koulutuksen **tavoitteena** oli perehtyä kokopäiväpedagogiikan käsitteeseen ja sen hyödyntämiseen erityisesti pienten lasten (alle 3-vuotiaiden) varhaiskasvatuksessa.

Sisältöinä olivat pedagogisen toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen pienten ryhmässä sekä pienten lasten sosioemotionaalinen hyvinvointi ja tunteiden kohtaaminen vuorohoidon erityispiirteet huomioiden.

Koulutus sisälsi kaksi webinaaripäivää, ohjattua ja tuettua verkko-oppimista sekä omaan työhön liittyviä ja työyhteisöä aktivoivia oppimis- ja kehittämistehtäviä. Lisäksi kouluttajat tarjosivat mahdollisuuden henkilökohtaiseen ohjaukseen webinaaripäivien välillä. Webinaarit sisälsivät kouluttajien alustuksia koulutuksen teemoista, pienryhmäkeskusteluja sekä ennako- ja kehittämistehtävien esittelyjä. Koulutusosioista oli 2 sisällöltään samanlaista toteutusta eri osallistujille.

jamk

Kokopäiväpedagogiikka pienten lasten vuorohoidossa 2 op - Koulutuksen tuotokset

- Kurssin tuotokset koostuivat kouluttajien luentomateriaaleista, materiaaleista verkkoympäristössä, webinaaripäivien aikana yhdessä tuotetuista materiaaleista sekä osallistujien kehittämistehtävistä. Verkkomateriaali rakentui erilaisista dokumenteista kuten tutkimusartikkeleista, tukimateriaalista, linkeistä ja osallistujien tuottamasta materiaalista, jotka olivat koulutukseen liittyviä tehtäviä ja webinaareissa yhteistoiminnallisesti tehtyjä yhteenvetoja koulutuksen teemoista.
- **Ennakkotehtävänä** 1. webinaarin osallistujille oli pohtia pienen lapsen ja aikuisen välistä vuorovaikutuksen laatua kokopäiväpedagogiikan ja lapsen sosioemotionaalisen hyvinvoinnin näkökulmasta omassa vuorohoitoyksikössä. Lisäksi osallistujat tarkastelivat kehittämisenäkökulmia kokopäiväpedagogiikan toteuttamiseen ja lapsen sosioemotionaalisen hyvinvoinnin tukemiseen.
- Toiseen webinaariin osallistujat tekivät **kehittämistehtävän**. Kehittämistehtävän aiheen piti linkittyä johonkin seuraavista sisällöistä: kokopäiväpedagogiikka, tutkiva oppiminen, lasten sosioemotionaalisen hyvinvointi ja tunteiden kohtaaminen.

Kokopäiväpedagogiikka pienten lasten vuorohoidossa 2 op

Koulutuksen vaikuttavuus työyhteisöön

- Koulutukseen sisältyi omaa työyhteisöä aktivoiva kehittämistehtävä, jolla saatiin työyhteisö mukaan kehittämistyöhön. Koulutuksen aihe liittyi myös kokopäiväpedagogiikan suunnitteluun ja kehittämiseen ainakin omassa tiimissä. Osallistujat toivat webinaarissa esiin, miten ovat työstäneet kehittämistehtävää työyhteisössään ja/tai omassa tiimissä.
- Webinaareissa koottiin hyviä käytäntöjä opintojakson aihepiireistä, jotka jaettiin osallistujille hyödynnettäviksi omassa työyhteisöissään. Keskeisessä roolissa oli myös vertaisoppiminen ja kokemusten sekä hyvien käytänteiden jakamisen osallistujien kesken.

Kokopäiväpedagogiikka pienten lasten vuorohoidossa 2 op - yhteenvetoa 1. webinaarista ennakkotehtävän ja ryhmäkeskusteluiden pohjalta. (1. toteutus)

Miten hyvin ja millä tavoin onnistumme toteuttamaan varhaiskasvatusta, jossa pienen lapsen tunteiden kohtaaminen ja sosioemotionaalinen hyvinvointi toteutuvat riittävän hyvin? - Hyvät käytänteet ja toimintatavat

Resurssoinnin
tärkeys

Resurssoinnin
huomioiminen
etenkin
aloitustilanteissa

Syli saatavilla,
lapsen kanssa
lämmihenkinen
kohtaaminen

Pyritään
säätämään
aikuiskontaktien
määrää

Lapsen lähtöhetken
merkityksellisyys:
tiedonsiirron tärkeys
vuorojen välillä,
jotta voi kertoa
lapsen päivästä
hakijalle

Päivän ensimmäisen
kohtaamisen
tärkeys: otetaan
lapsi vastaan
vuorokauden ajasta
riippumatta;
perheelle jää
kokemus siitä, että
lasta odotettu

Aikuinen
huomioi
lapsen esim.
"ollaan
yhdessä
illassa".

Pikkuli-pedagogiikka,
Fanni-sarja ja
Miu-kirjat, Piki

Aikuisen
sensiivinen
työskentelytapa:
aikuinen auttaa
lasta löytämään
kaverin muuttuvissa
tilanteissa

Iltavuorolainen
ottaa iltalapsia
leikkimään
sellaiseen tilaan,
johon ei kuulu
ovikello

Aikuisten
ja lasten
kuvat
nähtävillä

Syli ja
läsnäoloa,
lapsen tasolle
asettuminen

Mini-Verso - tuetaan
sovittelutilanteita

Kokopäiväpedagogiikka pienten lasten vuorohoidossa 2 op - yhteenvetoa 1. webinaarista ennakkotehtävän ja ryhmäkeskusteluiden pohjalta. Miten hyvin ja millä tavoin onnistumme toteuttamaan varhaiskasvatusta, jossa pienen lapsen tunteiden kohtaaminen ja sosioemotionaalinen hyvinvointi toteutuvat - hyvät käytännöt ja toimintatavat! (2. toteutus)

- Positiivinen ote, iloitaan onnistumisista ja näytetään se!
- Keskustellaan vanhempien kanssa esim. aamulla, jos lasta joku harmittaa päiväkotiin tullessa lapsen kuullen. Samoin hakutilanteessa kerrotaan, jos lapsi on tuonut jonkun asian tai tunteen esiin
- Aloituskeskustelussa jutellaan, miten lapsi tuo esiin eri tunteita, mikä lapselle on tärkeää ja hänelle tuo turvaa päivähoitossa. Lomake perheelle täytettäväksi ennen aloituskeskustelua "lapsi kotona"
- Näytetään lapselle eleillä ja ilmeillä välittämistä. Aikuiset näyttävät myös tunteita.
- Lasten kanssa keskustellaan tunteista myös yleisesti (miksi joku itkee, miksi tuo ei tykkää...). Näytetään mallia
- Lasten vasut luetaan vuorohoitoryhmässä.
- Raportoidaan päivän tapahtumista ja hetkistä kirjallisesti/sähköisesti.
- Ryhmien välinen yhteistyö tärkeää, tiedon välittäminen lapsista, Päikyssä muistilappu, joillakin raporttikansio, tiedonvälitys suullisesti
- Lapsen aloituksen huomioiminen. Tutustumispäivissä, aloituspäivissä ja ensimmäisissä vuoroissa mahdollisimman paljon sama/samat työntekijät.
- Seesteisyyden ja rauhallisen ilmapiirin luominen tietoisesti: aikuisten keskittyminen lapsiin, lasten asioiden kuuleminen, hiljaisempi ja rauhallisempi puhe, pienryhmätoiminta
- Päivän kehun vieminen lapsen lokeroon
- Lapsen "käyttöohjeet"

Kokopäiväpedagogiikka pienten lasten vuorohoidossa 2 op - yhteenvetoa 1. webinaarista ennakkotehtävän ja ryhmäkeskusteluiden pohjalta. (1. toteutus)

Miten kokopäiväpedagogiikka toteutuu ja näyttäytyy toiminnassa lasten kanssa?

Kokopäiväpedagogiikka pienten lasten vuorohoidossa 2 op - yhteenvetoa 1. webinaarista ennakkotehtävän ja ryhmäkeskusteluiden pohjalta. (2. toteutus)

Kokopäiväpedagogiikan toteuttaminen ja hyvät käytännöt vuorohoidossa

- Päivä kerrallaan, suunnitellaan tiimin kanssa yhdessä tulevat viikot
- Ryhmän tavoitteita kuvina, näkyvät myös lapsille
- Karkea viikkorytmi tukemassa pedagogiikkaa
- Eskareille tehtäviä iltoihin ja viikonloppuihin
- Huomioidaan suunnittelussa lasten kiinnostuksenkohteet, eikä noudateta viikkorytmiä orjallisesti
- Punainen lanka koko toiminnassa päivän aikana.
- Samat askartelut helposti toteuttavaksi iltoihin ja viikonloppuihin (askarteluboxi)
- Innokkuus ja osallisuus korostuu, kun lapsi tulee kuulluksi ja nähdyksi omien tarpeidensa sekä mielenkiinnonkohteidensa kanssa
- Ns. iltalapsit ulkoilusta sisälle aiemmin iltavuorolaisten kanssa ja heille toimintaa ennen päivällistä

Kuinka me vuorohoidossa toteutamme pedagogiikkaa perustoiminnoissa? Hyvät käytänteet - Yhteenvetoa ryhmäkeskusteluiden pohjalta 2. webinaari

Siirtymät

Ennakointi esim. viikonloppuisin (yksintyöskentely)

Pienet lapset pienten ryhmän tiloissa, isommat isompien tilassa, turvallisuus esim. isojen ryhmässä legoja, hamahelmiä yms.

Porrastaminen sisälle tullessa ja ulos mennessä

Tiimalasien ja erilaisten timer-ohjelmien tai kellojen käyttö pukemisen apuna

Laulaminen ja loruttelu odottelutilanteissa, esim. itse laulettuna, puhelin, tabletti (Kielinappu)

Isompien lasten apu pienten auttamisessa

Ruokailu

Vähän tai paljon -kuvatuki

Ikätason huomioiminen osallistumisessa, esim. astioiden palautus, oman paikan pyyhkiminen

Kuvatuen käyttäminen niin isoilla ja pienillä

Maistelulusikka käytössä maisteluun kannustettaville lapsille

Lapset saavat ruokailla mahdollisimman itsenäisesti (sormiruokailu), kannustetaan lusikan ja haarukan käyttöön

Wc-toiminnot

Annetaan aikaa vessassa käymiselle.

Erilaiset lorut ja kuvakirjat.

Nimeämistä kuvista ja leluista.

Vessarauhan antaminen kaverille. Miten huomioida kaiken ikäiset!?

Kuinka me vuorohoidossa toteutamme pedagogiikkaa perustoiminnoissa? Hyvät käytänteet - Yhteenvetoa ryhmäkeskusteluiden pohjalta 2. webinaari

Päivälepo/lepohetki

Erilaiset tavat päivälepoon; esim. viikonloppuisin voi kuunnella rentoututtavan tarinan matolla pötkötellen

Joustavat tavat päiväuniin: oma sänky, syli, rattaat, patja ja maja yms.

Lasten yksilöllisten tarpeiden huomioiminen, aamunukkari, päivälepo klo 12, klo15 nukkari, päivällisen jälkeen lepohetki...

Lpsituntemus yksilöllisistä tavoista: silittely, oma rauha yms.

Päivälepoaika on muutakin kuin nukkumista. Harjoitellaan rauhoittumista, antaa mahdollisuuden purkaa kuormitusta.

Sadun kuunteleminen kehittää kielellisiä valmiuksia.

Pukeutuminen/riisuminen

Rauhallisen ilmapiirin luominen, porrastaminen isolla porukalla.

Värit, kehonosat, vasen/oikea, vertailu, laulut, lorut jne.

Oman toiminnan ohjaus / omista tavaroista huolehtiminen.

Aikaa lapsen omalle pukeutumisen ja riisumisen opettelulle.

Hienomotoristen taitojen opettelu (napit, vetoketjut)

Mallioppiminen; vertaistuki ja vertaismalli

Annetaan mahdollisuus harjoitteluun

Ulkoilu

Ohjattua toimintaa myös ulkona!!!

Erilaisten toimintatuokioiden vieminen ulos.

Leikkikuvat myös ulkona.

Yhteisprojektit koko päiväkodissa esim. lumilinna.

Hiekkaleikeissä helppo yhdistää isot ja pienet.

Laminoidut materiaalit voidaan ottaa myös ulkokäyttöön.

Aikuisten läsnäolo ympäri pihaa mahdollistaa pedagogista toimintaa.

Pienet innostuu helposti isompien ohjatusta toiminnasta.

Kokopäiväpedagogiikka vuorohoidossa - Miten teillä toteutetaan pedagogisen toiminnan suunnittelua jatkuvuus huomioiden? Minkälaisia hyviä suunnittelun rakenteita teillä on? Yhteenvetoa ryhmäkeskusteluiden pohjalta 2. webinaari

- Pyritään säilyttämään struktuuri vuorohoidosta huolimatta
- Pedagogisen toiminnan suunnitteluvihko viikonlopuille
- Pedagogisen toiminnan suunnitteluvihko, opet suunnittelee toimintaa viikonloppuihin, erilaisia/eriikäisiä lapsia paikalla - miten jatkuvuus? Muuten hyvä tuki hoitajille
- Toimintaa suunnitellaan kolmeksi viikoksi kerrallaan
- Viikko-ohjelma suunniteltu "karkeasti" toteutus vapaata
- Karkea kk suunnitelma, työvuorojen tultua tarkemmat vko suunnitelmat. Jaetaan suunnitelmat sähköisesti koko tiimille.
- Hoitajille omaa suunnittelu-aikaa
- Selkeät työnjaot - kuka on kenen "vastuuhoitaja", kattaukset, ulkovalvonnat, muut yhteiset työtehtävät
- Valmiita "askarteluboxeja" mallit, materiaalit valmiina
- Muistilaput käyttöön mobiileihin
- SAK aika hoitajille. Huolehtia, että tiimipalaverin toteutus onnistuu

Koontia kehittämistehtävistä – Kehittämistehtävän aiheet

- Pedagoginen suunnittelu parityöskentelynä (VO, VLH)
- Kokopäiväpedagogiikan näkyväksi tekeminen ryhmän opettajille
- Kokopäiväpedagogiikka näkyväksi sähköiseen järjestelmään
- Viikonloppujen kokopäiväpedagogiikka
- Suunnittelu- ja rapottipohja viikonloppuihin
- Vuorohoidon ilta ja päivärytmikuvien päivitys
- Tiedonkulku arkipäivistä iltoihin ja viikonloppuihin ja päinvastoin
- Tiedonsiirto päivätyöntekijöiden ja vuorohoidon lastenhoitajien kanssa
- Tunteiden kohtaaminen
- Tutkiva oppiminen
- Projektityöskentely
- Aistiprojekti
- Havainnointi ja dokumentointi
- Koritehtävät

Koontia kehittämistehtävistä – Koontia ja Hyvät käytännöt

- Ilta- ja viikonlopputoiminnan suunnittelu ja toteutus, kuka suunnittelee toiminnan (ope vai vuoroja tekevät lastenhoitajat, riippuu työntekijöistä)
- Suunnittelu; opettajalle suunnittelupariksi 1 lastenhoitaja -> lisää sitoutumista
- Viikonlopun toiminnan raportointi jälkikäteen kirjallisesti tai suullisesti
- Tieto vuorohoitajille lapsista (lasten vasut, tuen tarpeet, huomioitavat asiat)
- Sähköinen järjestelmä, johon kirjataan lasten asioita ja voidaan jakaa oikeuksia lasten vasuihin vuorohoidon henkilöstölle

jamk | Jyväskylän ammattikorkeakoulu
University of Applied Sciences